

Усмон ибн Аффон розияллоху анҳунинг халифалик йиллари

20:24 / 01.08.2019 4185

Халифа Умар ибн Хаттоб розияллоху анҳу вафотидан сўнг мусулмонлар Усмон ибн Аффон розияллоху анҳуга байъат қилишди. У зот халифаликни ўта мушкул ишдан бошлашларига тўғри келди. Бу иш аввалги халифа Умар ибн Хаттоб розияллоху анҳуга қарши қилинган суиқасдга боғлиқ эди. Бундан ташқари давлатининг ички ва ташқи муаммолари ҳам етарли эди.

Вақт ўтиши билан Ислом жамиятининг чегараси кенгайиб, кўплаб халқлар мусулмонликни қабул қила бошлади. Мусулмонлар сони кўпайгач, Қуръонни қироат қилишда турли келишмовчиликлар чиқа бошлади. Орада катта фитна чиқиши хавфи туғилди. Бу хавфни биринчи бўлиб Ҳузайфа ибн Ямон розияллоху анҳу англаб етиб, халифани бундан огоҳ қилди. Усмон ибн Аффон розияллоху анҳу Ҳафса га одам юбориб, «Бизга ўзингдаги саҳифаларни бериб тур, ундан мусҳафларга нусха кўчириб олайлик, кейин уларни ўзингга қайтариб берамиз», деди. Ҳазрати Усмон котиблардан Зайд ибн Собит, Абдуллоҳ ибн Зубайр, Саъийд ибн Ос ва Абдурраҳмон ибн Ҳорис ибн Ҳишомларга буюриб, мусҳафларга нусха кўчиритирди. Улар саҳифалардан мусҳафларга нусхалар кўчиришди. Усмон саҳифаларни

Ҳафсага қайтариб берди. Кейин ҳар томонга биттадан мусҳаф юборилди. Ундан бошқаларини куйдириб юборишга амр қилинди. Ана шу нусхалардан бири юртимизда сақланмоқда.

Усмон ибн Аффон розияллоҳу анҳу халифаликлари давомида ўзларидан аввалги халифаларнинг ишларини давом эттириб, мусулмонлар оммаси учун фойдали катта ишларни амалга оширдилар. У киши даврларида одамлар намозга кечикаётгани ҳисога олинниб, олдинроқ хабар бериш учун жума намозининг вақти кириши билан қўшимча аzon айтиш жорий қилинди. Бу иш самара берди. Мусулмонлар жума намозига кеч қолмайдиган бўлишди. Бу амал барчага маъқул келди ва жума намозига икки марта аzon айтиш ҳамма жойда жорий қилиниб, событ бўлиб қолди.

Усмон ибн Аффон розияллоҳу анҳу халқнинг камбағал тоифаси манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида жамият ихтиёрида бўладиган қўриқхоналарга кўплаб ер ажратишни йўлга қўйдилар. Шу тариқа ерларга бой-бадавлат кишиларнинг эга чиқиб олишлари тартибга солинди. Усмон ибн Аффон розияллоҳу анҳу даврларигача муаззинларга маош белгиланмаган эди. Ўша пайтдаги ҳаётнинг соддалигидан, муаззинларга ажратилган ишнинг озлигидан бунга эҳтиёж ҳам йўқ эди.

Усмон ибн Аффон розияллоҳу анҳунинг даврларига келиб, масжидлар катталашди, жамоатлар ниҳоятда кўпайди. Бинобарин, муаззинларнинг хизмати ҳам кўпайди. Энди муаззинлик қиласиган киши машғулотидан ажралиб чиқиши лозим бўлиб қолди. Шунинг учун ҳазрати Усмон ибн Аффон розияллоҳу анҳу кенг Ислом жамиятининг барча жойларида муаззинларга маош беришни жорий қилдилар. У зот халифаликлари чоғида мусулмонларга катта манфаат келтирган бошқа кўпгина хайрли ишларни амалга оширдилар.

Ислом давлатининг учинчи халифаси Усмон розиялллоҳу анҳунинг ҳаётлари фожиали якун топди, қабих бир фитнанинг қурбони бўлдилар. Аммо у кишининг Ислом йўлидаги буюк ишлари ва фидойиликлари қиёматгача мусулмонлар хотирасида яшаб қолажак!

Аллоҳ таоло учинчи халифа Усмон Зуннурайн розияллоҳу анҳудан рози бўлсин!

Жаъфар Абдулмўмин